

בבא קמא צח

עניין: אי משכחת להו לא תימא להו ולא מידי

כללי החתם סופר

עא. מצינו ברבותינו ז"ל, כסיפא להו מילתא לחזור. איכסיף רבא, גיטין (ע"ז ע"ב). שם בגיטין איכסיף רב עילש לרבא, ועיין בבא בתרא (קל"ג ע"ב) איכסיף רב עילש קמי רבא, וקרא עליו [רבא] אני ה' בעתה אחישנה. ועיין ע"ז (נ"ה ע"א) אמר טרוק גלי דלא ליתי אינשי וליטרדנו, ולפירש"י משום כסיפא אמר הכי. ועיין עירובין (י"א ע"ב) אמר רב ששת לא תימא להו לדכי ריש גלותא ממתניתין דכיפה. ועוד שם (ל"ט ע"ב) גבי בישראל דמביא עה"י. ועיין שם עוד (כ"ו ע"א) קרא עליהו ריש גלותא חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו, ובבא מציעא (צ"ז ע"א) אמרו ליה רבנן לרבא פשיעה בבעלים היא, איכסיף עו.

מילי דנזיקין לרבי שלמה קלוגר

גמרא א"ל אי משכחת להו לא תימא להו ולא מידי. הנה לכאורה יפלא על נדיקים גדולים שיחוש לכבודו ויזהר להעלים ד"ת והאמת. אך נראה להמליך עצורו דהנה לכאורה לא היו סתירה מזרייתא זו לר"ח ד"ל כיון דלעיל במשנה זו מובא שם פלוגתא דר"מ ור"ק לענין עבדים והזקין, וידוע דבר פלוגתא דר"מ הוא ר"י בכל מקום, וא"כ מוכח דהמשנה שם ר"י הוא ולכן כיון דר"י ס"ל בחמץ אחר הפסח אסור מן התורה לכך מוכרח ר"ח לאוקמא כר' יעקב דאומרים בא"ה הש"ל, אך הצרייתא י"ל דאח"כ כר"ש דס"ל דמן התורה מותר בהנאה אח"כ ואינו אסור רק מדרבנן לכך י"ל לענין הש"ל אוקמוהו דאין תורה ומפני תקנת השבין כנ"ל ומכ"ש לדברי הנוצ"י דס"ל בכה"ג מותר החמץ לאח"כ, וא"כ י"ל דזה הו' כוונת הצרייתא דאס' לא היה יכול לומר הש"ל הו' זה ענין הקנס לגזלן והו' אסור בהנאה, אבל כיון דיכול לומר לו הש"ל א"כ זה הו' הקנס לנגזל לדידה לא קנסין, וא"כ י"ל מ"ט מודים רבנן דיכול לומר הש"ל כיון דאס' יאמר כן לא יהיה הפסד לנגזל ג"כ, אבל היכי דיהיה הפסד לנגזל י"ל דאין אומרים בא"ה הש"ל, אך הנה בפסחים דף כ"ט [ע"א] מוכח שם דצני הישיבה לא הו' ס"ל סברא זו דר"ש קנסא קנים רק הו' ס"ל דלר"ש מותר לגמרי אח"כ רק רבא הוא דמחדש שם דר"ש קנסא קנים ולכן א"ש, דר"ח ס"ל כרבא דקנסא קנים א"כ לדידה אין ראייה מהך צרייתא ד"ל דאח"כ כר"ש והו' אמר למלתיה על המשנה דאח"כ כר' יהודה רק צני הישיבה לשיטתם דלא ס"ל קנסא קנים, ולדידהו צ"כ הצרייתא אח"כ נמי כר' יהודה, ולדידהו יהיה להו פירכא לר"ח לכך ישמחו בחנם, לכך אמר לו לא תימא להו ולא מידי וא"ש.

ברכות כח:

תקלה על ידי ולא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי

גיטין מג.

הבא לא שייך בקנינו הדר אוקים רבה בר רב הונא אמורא עליה ודרש ^{ע"ב} והמכשלה הזאת תחת ידיך אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן אע"פ שאמרו המקדש חצי אשה אינה מקודשת "אבל חציה שפחה וחציה